

Växtodlingsåret inom Östra SverigeFörsöken 2008

Lennart Johansson, Hushållningssällskapet Rådgivning Agri AB

Efter en mild vinter följde ett utdraget vårbruk med påföljande torrt och varmt väder under våren och försommaren. Ovanligt små svampangrepp noterades under året.

Skördeperioden från början på augusti till mitten av september präglades av riklig nederbörd. Skördenivån för de höstsådda grödorna blev mycket god medan vårgrödorna uppvisar ett varierande skörderesultat. Väderleken orsakade allvarliga kvalitetsproblem med framförallt låga falltal i höstvetete och höga proteinhalter i malkorn.

Kall och regnig höst

Den mesta av höstrapsen såddes omkring den 20 augusti 2007 medan en såddes en bit in i september. Under september och oktober var det regnigt och svalt väder. I november blev det kalla perioder med minusgrader och en del snö. Under december slog det om till varmare väder med en del regn. På många håll kunde noteras svaga bestånd av höstraps som inte hunnit växa till sig efter sen sådd. Det mesta av höstsåden utvecklades bra med undantag för Örebro län där stora delar av sådden blev sen.

Under januari låg det lite snö en kort period och under resten av vintern var det milt väder med en del regn som gjorde fälten vattensjuka. Under en varm period i mars börjar höstgrödorna grönska och även dåligt utvecklade raps växte till sig. Det blev en tidig utveckling även i naturen med tidig blomning av vit- och blåsippor. Under slutet av mars blev det ett bakslag i vädret med 10-15 cm snö på annandag påsk och minusgrader på nätterna.

Utdraget vårbruk och torr vår och försommar

Efter den onormalt milda vintern klarade sig även svaga höstrapsbestånd och det var endast mindre arealer som måste sås om. Det noterades inte heller någon utvintring i sortförsöken där det ofta ingår mindre vinterhärdigt sortmaterial.

Vårsådden startade i början på april i den del av västra Östergötland som inte fick snö medan sådden i övriga delar av området pågick en bit in i maj. De styva lerjordarna torkade upp endast långsamt efter en vinter utan tjäle och relativt mycket regn.

Det var varmt och torrt framförallt under maj och torkan höll i sig även under juni i stora delar av området. På en del håll blev det problem med uppkomsten och på lerjordarna syntes sviterna efter ett svårt vårbruk. I höstvetet noterades svaga kväveeffekter på grund av torkan.

Den första vallskörden blev mindre än normalt på de flesta håll men av mycket god kvalitet. På en del håll blev det aktuellt med stödutfodring på upptorkade betesmarker.

Lokala åskskurar började uppträda i slutet på juni och under andra veckan i juli kom ett efterlängtat regn som gav mellan 40-70 mm. Den totala nederbörden under växtodlingssäsongen, april – augusti, är betydligt mindre jämfört med de sex senaste åren. I mätningar från Vreta Kloster föll nära

hälften av växtodlingssäsongens regn under skördeperioden.

Höstgrödorna fick en tidig utveckling medan vårgrödorna uppvisade en mycket varierande bild mycket beroende på hur man lyckats med etableringen.

Även den andra vallskörden gav låg avkastning under den fortsatta torkan. Däremot gav den tredje vallskörden en god avkastning.

Höstrapskörden startade i slutet på juli och även en del råg skördades före regnperioden i början på augusti. Tidigt vallfrö kunde tröskas i månadsskiftet, men för sena fröslag blev skördeförhållandena mycket besvärliga.

Skördenivån är överlag mycket bra för de flesta höstsådda grödor medan vårgrödorna uppvisar en varierande avkastning. Under rådande förhållanden med regn, varmt och fuktigt väder blev det allvarliga kvalitetsproblem med låga falltal i sent tröskad råg, i vårvete och i huvuddelen av höstvetet. Maltkornet fick ofta en svag start i torkan med påföljande problem med grönskott och hög proteinhalt. Väderleken ställde även till problem vid halmbärgningen.

Under våren och försommaren graderades endast svaga angrepp av svampsjukdomar i huvudsak Septoria i stråsäden. Rekommendationen var att endast behandla känsliga höstvetesorter med synliga angrepp i områden där det kommit en del regn före axgång. I rågvetet noterades angrepp av gulrost i sorten Dinaro och mjöldagg i Fidelio och därtill rikligt med trips. Trots att det var hög infektionsgrad av bladfläcksjuka i kornutsädet blev det endast svaga angrepp i fälten. Sena angrepp av bladlöss förekom i vårsäden som var av mindre betydelse. Angreppsgraden av rapsbaggar var relativt normal och ingen bomullsmögel hittades i det torra vädret. Lokala angrepp av linjordloppan krävde ofta en behandling. I de nordliga delarna av området var det stora

mängder jordloppor i våroljeväxterna under etableringsfasen. Detta föranledde ett stort bekämpningsbehov, 3-8 bekämpningar och även omsådd då obetat oljeväxtutsäde använts. För övrigt förekom hagelskador och omkullblåst höstraps lokalt. När det gäller ogräsbekämpning var behandlingseffekten generellt bättre i höstsäd jämfört med vår-

säd. Höstbehandlingarna hade bättre effekt än vårbehandlingar men behövde i en del fall kompletteras på våren efter omväxning av ogräsen. Renkavle, ett ettårigt gräs med kort gröningsvila och som gror på hösten har observerats i några fält. Det är liksom åkerven ett mycket skördenedsättande ogräs och bör uppmärksammas så att det inte sprids vidare.